

Підсумки діяльності страхових компаній у 2009 році

Ринок страхових послуг залишається найбільш капіталізованим серед інших небанківських фінансових ринків, особливо зважаючи на зменшення капіталізації в таких фінансових секторах економіки, як кредитна кооперація.

За січень – грудень 2009 року **на 0,3 в.п. зменшилась частка валових страхових премій у відношенні до ВВП** (у 2008 році співвідношення валових страхових премій до ВВП становило 2,5%); на 0,3 в.п. (до 1,4%) зменшилась частка чистих страхових премій у відношенні до ВВП.

За результатами 12 місяців 2009р. відзначалися темпи спаду більшості показників страхової діяльності (таблиця 1), у порівнянні до 12 місяців 2008 року динаміка показників свідчила про такі тенденції:

- **на 2,1% зменшилась кількість укладених договорів (крім н/в)***, при цьому кількість договорів, укладених з фізичними особами, зросла на 2,7%;

* за винятком договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті, їх кількість у 2009 році становила 552 628 982 одиниць і також зменшилась на 15,4%.

- **на 14,9% зменшились обсяги надходжень валових страхових премій**, а обсяг чистих страхових премій зменшився на 20,8%;
- **на 4,4% зменшились валові страхові виплати/відшкодування**, а обсяг чистих страхових виплат – на 6,2%;
- **на 2% знизилися обсяги вихідного перестрахування**, в тому числі обсяги премій, сплачених на внутрішньому ринку зменшились на 3%, а на зовнішньому зросли на 6,4%;
- **на 7% зменшився обсяг страхових резервів**;
- **на 0,1% зросли загальні активи**, з них активи, визначені законодавством для представлення коштів страхових резервів – на 0,9%;
- **загальна кількість страхових компаній становила 450**, у тому числі СК "life" (життя) – 72 компанії, СК "non-life" (не-життя) – 378 компаній.

Основні показники діяльності страхового ринку, а також темпи приросту представлені в табл. 1.

Динаміка основних показників діяльності страхового ринку

	2008 р.	2009 р.	Приріст	
			млн. грн.	%
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, одиниць				
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	22 828 731	22 343 235	-	-2,1
- зі страхувальниками – фізичними особами	18 685 470	19 187 351	-	+2,7
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	653 168 827	552 628 982	-	-15,4
Страхова діяльність, млн. грн.				
Валові страхові премії	24 008,6	20 442,1	-3 566,5	-14,9
Валові страхові виплати	7 050,7	6 737,2	-313,5	-4,4
Рівень валових виплат, %	29,4	33,0	+3,6	+12,2
<i>Чисті* страхові премії</i>	15 981,8	12 658,0	-3 323,8	-20,8
<i>Чисті* страхові виплати</i>	6 546,1	6 056,4	-489,7	-7,5
Рівень чистих виплат, %	41,0	50,0	+9,0	+2,0
Перестраховання, млн. грн.				
Сплачено на перестраховання, у тому числі:	9 064,6	8 888,4	-176,2	-1,9
- перестраховикам - резидентам	8 026,8	7 784,1	-242,7	-3,0
- перестраховикам - нерезидентам	1 037,8	1 104,3	-66,5	+6,4
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі:	926,5	967,9	+41,4	+4,5
- перестраховиками - резидентам	504,7	680,8	+176,1	+35,0
- перестраховиками - нерезидентам	421,9	287,1	-134,8	-32,0
Отримані страхові премії від перестраховальників-нерезидентів	317,5	242,1	-75,4	-23,7
Виплати, компенсовані перестраховальникам-нерезидентам	1 055,6	1050,4	-5,2	-0,5
Страхові резерви, млн. грн.				
Обсяг сформованих страхових резервів	10 904,1	10 141,3	-762,8	-7,0
- резерви зі страхування життя	1 609,0	1 789,2	+180,2	+11,2
- технічні резерви	9 295,1	8 352,1	-943,0	-10,1
Активи страховиків та статутний капітал, млн. грн.				
Загальні активи страховиків (згідно з балансом)	41 930,5	41 970,1	+39,6	+0,1
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	23 904,9	23 690,9	-214,0	-0,9
Обсяг сплачених статутних фондів	13 206,4	14 876,0	+1 669,6	+12,6

* Чисті страхові премії та виплати - розраховані як валові страхові премії (або виплати) за мінусом коштів з внутрішнього перестраховання (для виключення подвійного рахунку).

Основні показники діяльності структурних підрозділів страховиків у розрізі областей станом на 31.12.08 та 31.12.09

№ з/п	Місцезнаходження	Кількість філій по областях	Кількість дирекцій по областях	Кількість відділень по областях	Кількість представництв по областях	Страхові платежі (премії, внески), млн. грн.	Страхові виплати та страхові відшкодування, млн. грн.
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Вінницька область	53	5	36	6	79,4	29,1
2	Волинська область	51	6	24	5	63,6	20,2
3	Дніпропетровська область	114	12	43	11	279,0	104,2
4	Донецька область	91	14	57	11	300,4	106,4
5	Житомирська область	43	7	27	4	52,3	20,9
6	Закарпатська область	43	6	22	4	81,2	22,9
7	Запорізька область	78	13	30	9	181,0	71,9
8	Івано-Франківська область	46	5	23	6	60,0	19,7
9	Київська область	47	4	34	3	89,3	42,5
10	Кіровоградська область	39	5	22	4	43,9	34,1
11	м. Київ	104	16	42	9	1 470,9	808,0
12	Луганська область	94	6	35	10	138,4	49,0
13	Львівська область	99	8	46	8	207,6	84,6
14	Миколаївська область	47	7	29	4	69,0	30,4
15	Одеська область	76	9	54	8	234,4	95,1
16	Полтавська область	58	8	38	7	78,2	28,8
17	Рівненська область	44	6	26	3	61,2	15,0
18	Сумська область	42	5	24	4	47,6	17,4
19	Тернопільська область	40	5	23	4	47,2	14,0
20	Харківська область	67	6	41	11	178,5	69,8
21	Херсонська область	47	6	27	5	57,4	22,2
22	Хмельницька область	49	6	31	6	53,6	19,4
23	Черкаська область	48	6	27	5	63,4	27,5
24	Чернівецька область	31	4	13	5	37,6	9,5
25	Чернігівська область	60	5	29	5	55,3	17,3
26	Автономна Респ. Крим	75	14	32	9	154,3	79,7
	в т.ч. м. Севастополь	17	5	4	1	43,1	19,0
	Всього станом на 31.12.09	1 603	199	839	167	4 227,8	1 878,6
<i>Для порівняння дані станом на 31.12.08:</i>							
	Всього станом на 31.12.08	1 393	208	508	199	5 061,2	1 750,8
	<i>Відхилення (31.12.09 – 31.12.08)</i>	210	-9	331	-32	-833,4	127,8

Станом на 31.12.09 згідно з таблицею 2 кількість філій та відділень продовжила зростати в порівнянні з аналогічною датою 2008 року. Разом з тим, обсяги надходжень страхових платежів значно скоротилися (на 16,5%), тоді як обсяги страхових виплат та відшкодувань навпаки зросли (на 7,3%). Це пояснюється тим, що декілька системоутворюючих страхових компаній за січень – вересень збільшили присутність у регіонах у формі філій та відділень, але забезпечити надходження страхових платежів на достатньому рівні за січень – грудень 2009 року не вдалося.

I. Кількість страхових компаній

Кількість страхових компаній (СК) станом на 31.12.09 становила 450, з яких 72 СК зі страхування життя (СК "Life") та 378 СК, що здійснювали види страхування, інші, ніж страхування життя (СК "non-Life"). У порівнянні з 31.12.08 кількість страхових компаній зменшилась на 19 СК.

Таблиця 3

Кількість страхових компаній у 2008 – 2009рр.

Кількість страхових компаній	на кінець року	
	2008	2009
Загальна кількість	469	450
в т.ч. СК "non-Life"	396	378
в т.ч. СК "Life"	73	72
Виключено з Держреєстру протягом періоду	22	34
в т.ч. СК "non-Life"	21	31
в т.ч. СК "Life"	1	3
Включено до Держреєстру протягом періоду	45	15
в т.ч. СК "non-Life"	37	13
в т.ч. СК "Life"	8	2

Скорочення: СК "non-Life" – страхові компанії, що здійснюють страхування видів, інших ніж страхування життя, СК "Life" - страхові компанії, що здійснюють страхування життя.

II. Страхові премії

Загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками при страхуванні та перестраховуванні ризиків від страхувальників та перестраховувальників за 2009 рік, становила **20 442,1 млн. грн.**, з них:

- 5 949,0 млн. грн. (29%) – премії, що надійшли від фізичних осіб;
- 8 646,5 млн. грн. (42%) – премії, що надійшли від юридичних осіб;
- решта 5 846,5 млн. грн. (29%) – премії, що надійшли від перестраховувальників.

За 12 місяців 2009 року сума отриманих страховиками премій з видів страхування, інших, ніж страхування життя становила **19 614,7 млн. грн.** (або 96% від загальної суми страхових премій), а зі страхування життя – **827,3 млн. грн.** (або 4% від загальної суми страхових премій).

Сума **чистих страхових премій** (валові премії за мінусом коштів з внутрішнього перестраховування) становила **12 658,0 млн. грн.**, що складає 62% від валових страхових премій.

Обсяги надходжень валових та чистих страхових премій за 12 місяців 2009 року суттєво зменшились у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року (рис.1).

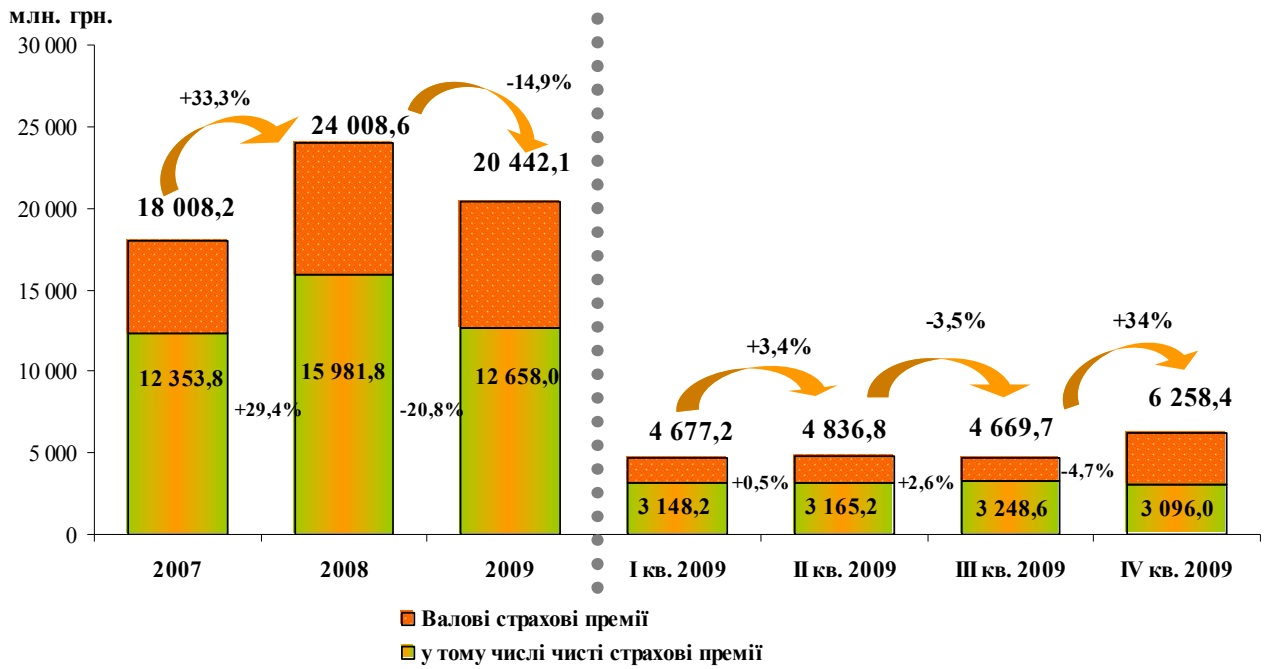

Рис. 1. Динаміка страхових премій у 2007 - 2009 рр., млн. грн.

Так, розмір валових страхових премій за 2009 рік зменшився порівняно з 2008 роком на 14,9%, а чисті страхові премії за аналогічний період зменшилися на 20,8%. Зростання валових страхових премій у IV кв. 2009 року на 34,0% у порівнянні до III кв. 2009 року відбулось за рахунок збільшення обсягів внутрішнього перестраховування на 1 741,3 млн. грн. (у III кв. 2009 р. обсяг внутрішнього перестраховування становив 1 421,1 млн. грн.). Обсяг чистих страхових премій у IV кв. 2009 року зменшився на 4,7% у порівнянні з попереднім кварталом 2009 року.

Концентрація страхового ринку станом на 31.12.09 щодо частки перших СК (Топ) за надходженнями валових страхових премій представлена в таблиці 4.

Таблиця 4

Концентрація страхового ринку у 2009 році

Перші (Топ)	страхування "Life"		страхування "non-Life"	
	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %
Топ 3	449,1	54,3	2 193,2	11,2
Топ 10	669,3	80,9	5 741,4	29,3
Топ 20	787,5	95,2	9 612,5	49,0
Топ 50	827,8	100,1	14 742,7	75,2
Топ 100	х	х	17 702,6	90,3
Топ 200	х	х	19 352,2	98,7
Всього	827,3	100,0	19 614,7	100,0

Виходячи з даних таблиці 4 можна констатувати, що незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку

валових страхових премій – 90,3% – акумулюють 100 СК "non-Life" (25,3% всіх СК "non-Life") та 95,2% – 20 СК "Life" (27,8% всіх СК "Life").

При цьому слід зауважити, що розмір валових страхових премій, що надійшли до TOP 50 СК "Life" (перших за розміром зазначеного показника), дещо більший, ніж загальні страхові платежі зі страхування життя, за рахунок того, що одна з компаній мала від'ємне значення валових страхових премій. Причиною цього, ймовірно, могла стати значна кількість розривів договорів страхування.

Страхові премії за видами страхування за 2008 – 2009 рр. (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 5 та на рис. 2, 3, 4.

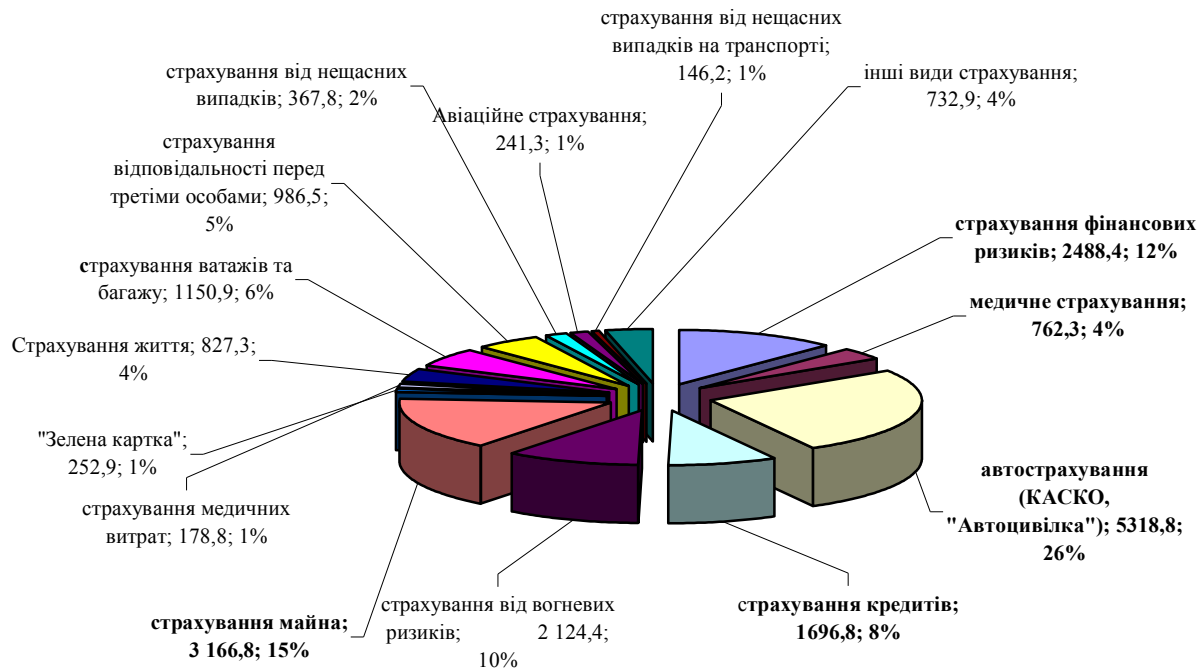

Рис. 2. Структура валових страхових премій за видами страхування за січень - грудень 2009 року, (млн. грн., %)

У структурі валових страхових премій за видами страхування найбільша частка страхових премій належить таким видам страхування, як: автострахування (КАСКО, «Автоцивілка») – 5 318,8 млн. грн. (або 26%), оскільки наземний автомобільний транспорт – найбільш наближений до людей засіб пересування; страхування майна – 3 166,8 млн. грн. (або 15%); страхування фінансових ризиків – 2 488,4 млн. грн. (12%), у переважній більшості має схемно-оптимізаційний характер.

Таблиця 5

Страхові премії за видами страхування за 2008 - 2009 роки (обсяги, структура та темпи приросту)

Види страхування	Страхові премії, в млн. грн.				Структура страхових премій				Темпи приросту страхових премій	
	Валові		Чисті*		Структура валових страхових премій		Структура чистих страхових премій*		валових премій	чистих премій
	2008 р.	2009 р.	2008 р.	2009 р.	2008 р.	2009 р.	2008 р.	2009 р.	2009/2008	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Страховання життя	1 095,5	827,3	1 095,3	826,9	4,6%	4,0%	6,9%	6,5%	-24,5%	-24,5%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	22 913,0	19 614,7	14 886,6	11 830,9	95,4%	96,0%	93,1%	93,5%	-14,4%	-20,5%
Добровільне особисте страхування	1 451,2	1 442,3	1 361,8	1 306,5	6,0%	7,1%	8,5%	10,3%	-0,6%	-4,1%
Добровільне майнове страхування	18 409,3	14 769,8	11 096,6	7 884,2	76,7%	72,3%	69,4%	62,3%	-19,8%	-28,9%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	3 705,5	2 488,4	1 395,6	905,1	15,4%	12,2%	8,7%	7,2%	-32,8%	-35,1%
Добровільне страхування відповідальності	1 018,8	1 080,4	515,7	566,3	4,2%	5,3%	3,2%	4,5%	6,0%	9,8%
Недержавне обов'язкове страхування	2 016,0	2 314,7	1 894,8	2 066,4	8,4%	11,3%	11,9%	16,3%	14,8%	9,1%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	1 470,1	1 683,8	1 425,1	1 533,7	6,1%	8,2%	8,9%	12,1%	14,5%	7,6%
Державне обов'язкове страхування	17,7	7,5	17,7	7,5	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	-57,6%	-57,6%
ВСЬОГО (всі види страхування)	24 008,5	20 442,0	15 981,8	12 658,0	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	-14,9%	-20,8%

- * Чисті страхові премії та виплати – валові страхові премії (або виплати) за мінусом коштів з внутрішнього перестраховання.

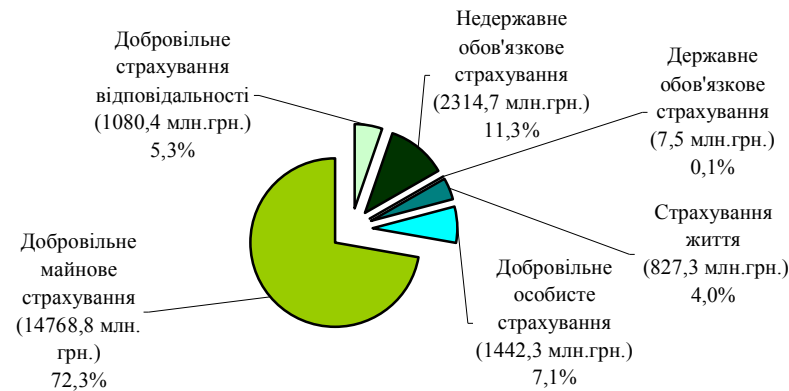

Рис. 3. Структура валових страхових премій у 2009 році

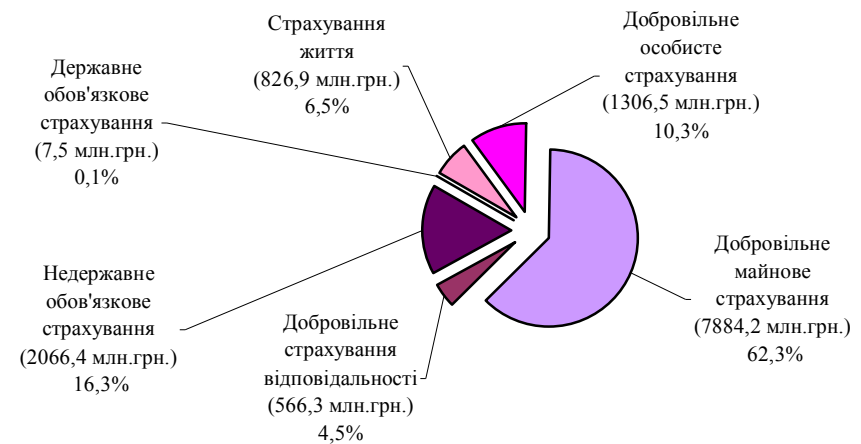

Рис. 4. Структура чистих страхових премій у 2009 році

III. Страхові виплати/відшкодування

Розмір валових страхових виплат за 2009 рік становив **6 737,2 млн. грн.**, у тому числі з видів страхування, інших, ніж страхування життя – **6 674,5 млн. грн.** (або 99,1%), зі страхування життя – **62,7 млн. грн.** (або 0,9%).

Обсяг **чистих страхових виплат** становив **6 056,4 млн. грн.** та зменшився порівняно з аналогічним періодом 2008 року на 6,2%.

Рівень страхових виплат за результатами 2009 року мав позитивну динаміку зростання: **рівень валових виплат** склав **33%** (за результатами 2008 року – 29,4%), **рівень чистих виплат** – **50,0%** (за результатами 2008 року – 41%).

Обсяги валових та чистих страхових виплат за 2009 рік дещо зменшилися в порівнянні з аналогічним періодом 2008 року, як це зображено на рис. 5.

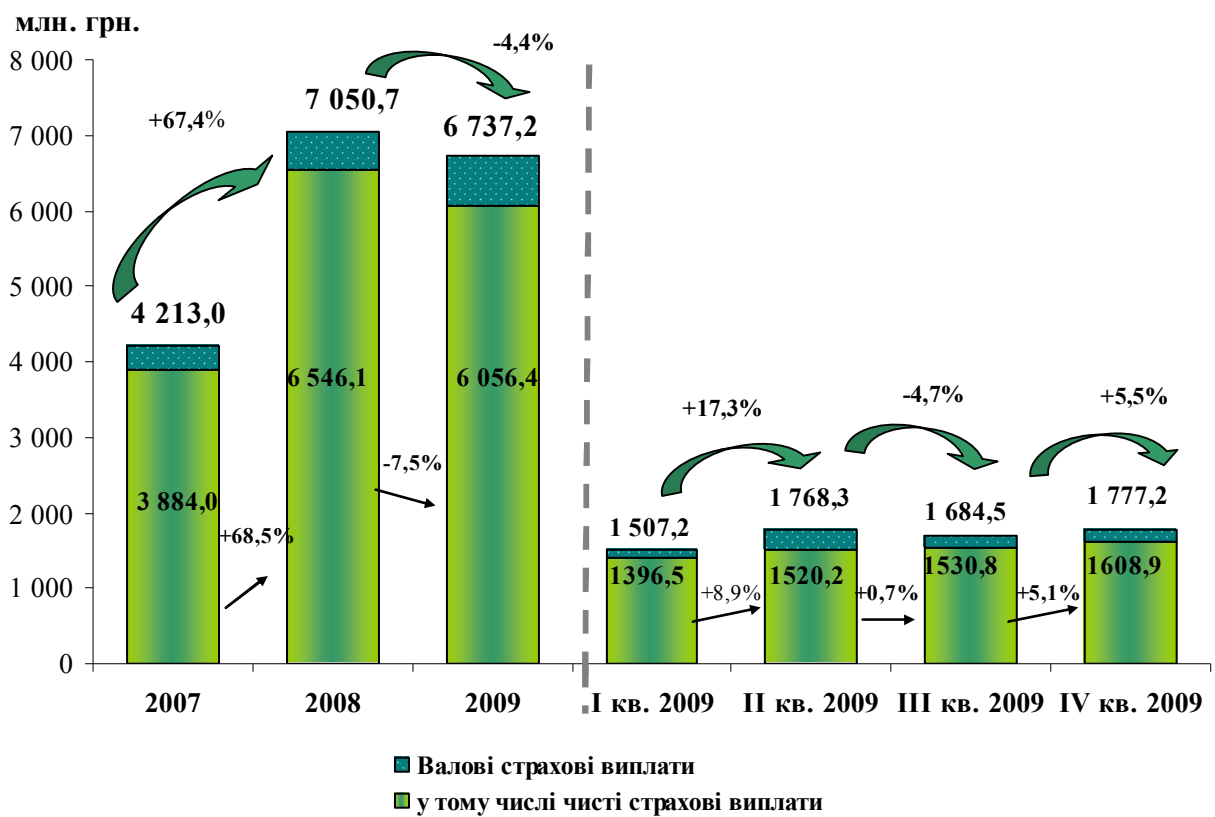

Рис. 5. Динаміка страхових виплати у 2007 - 2009 рр., млн. грн.

Так, обсяг валових страхових виплат за 2009 рік знизився на 4,4% порівняно з аналогічним періодом 2008 року (до 6 737,2 млн. грн.), а обсяги чистих страхових виплат зменшилися на 7,5% і становили 6 056,4 млн. грн.

Водночас у четвертому кварталі обсяг валових страхових виплат збільшився в порівнянні з попереднім кварталом на 5,5%, а чистих страхових виплат – на 5,1%. Зростання валових виплат у четвертому кварталі зумовлене зростанням виплат, зокрема, з таких видів страхування, як страхування фінансових ризиків, страхування наземного транспорту (крім залізничного), страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

Варто зауважити, що незважаючи на зниження обсягів валових та чистих страхових премій і виплат, у цілому станом на кінець 2009 року рівень валових виплат склав 33%, а рівень чистих – 50%, що відповідно на 12,2% та на 2% вище, ніж на кінець 2008 року.

Страхові виплати за видами страхування за 12 місяців 2008 – 2009 рр. (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 6 та на рис. 6, 7, 8.

Страхові виплати за видами страхування за 2008 – 2009 рр. (обсяги, структура та темпи приросту)

Види страхування	Страхові виплати, в млн. грн.				Структура страхових виплат				Темпи приросту страхових виплат	
	Валові		Чисті*		Структура валових виплат		Структура чистих виплат*		Валових виплат	Чистих виплат
	2008 р.	2009 р.	2008 р.	2009 р.	2008 р.	2009 р.	2008 р.	2009 р.	2009/ 2008	2009/ 2008
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Страховання життя	37,7	62,7	37,7	62,7	0,5%	0,9%	0,6%	1,0%	66,3%	66,3%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	7 013,0	6 674,5	6 508,3	5 993,8	99,5%	99,1%	99,4%	99,0%	-4,8%	-7,9%
Добровільне особисте страхування	586,4	703,4	583,3	694,2	8,3%	10,4%	8,9%	11,5%	20,0%	19,0%
Добровільне майнове страхування	5 843,6	5 275,9	5 345,6	4 607,3	82,9%	78,3%	81,7%	76,1%	-9,7%	-13,8%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	1 611,8	2 115,1	1 461,7	1 577,9	22,9%	31,4%	22,3%	26,1%	31,2%	7,9%
Добровільне страхування відповідальності	34,1	25,7	34,2	25,5	0,5%	0,4%	0,5%	0,4%	-24,6%	-25,4%
Недержавне обов'язкове страхування	532,1	662,5	528,5	659,7	7,5%	9,8%	8,1%	10,9%	24,5%	24,8%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	522,0	639,6	518,8	637,4	7,4%	9,5%	7,9%	10,5%	22,5%	22,9%
Державне обов'язкове страхування	16,7	7,1	16,7	7,1	0,2%	0,1%	0,3%	0,1%	-57,5%	-57,5%
ВСЬОГО (всі види страхування)	7 050,7	6 737,2	6 546,1	6 056,4	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	-4,4%	-7,5%

* Чисті страхові премії та виплати – це валові страхові премії (або виплати) за мінусом коштів з внутрішнього перестраховання

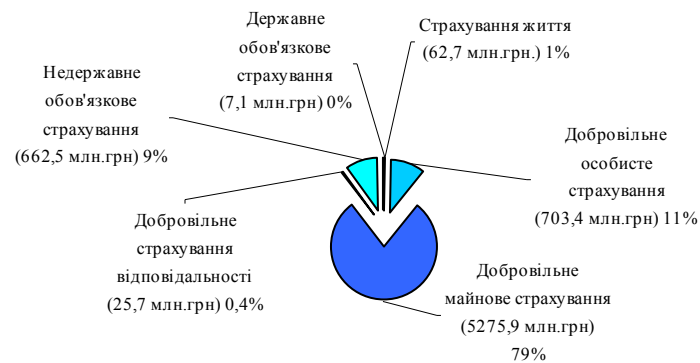

Рис. 6. Структура валових страхових виплат у 2009 році

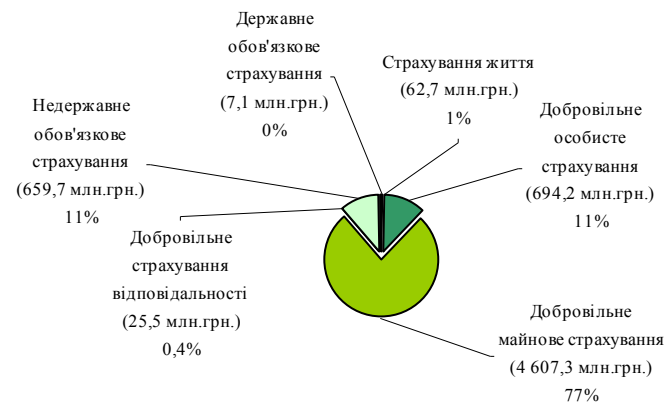

Рис. 7. Структура чистих страхових виплат у 2009 році

Зображено структуру валових страхових виплат (відшкодувань) за видами страхування за січень – грудень 2009 року на рис. 8.

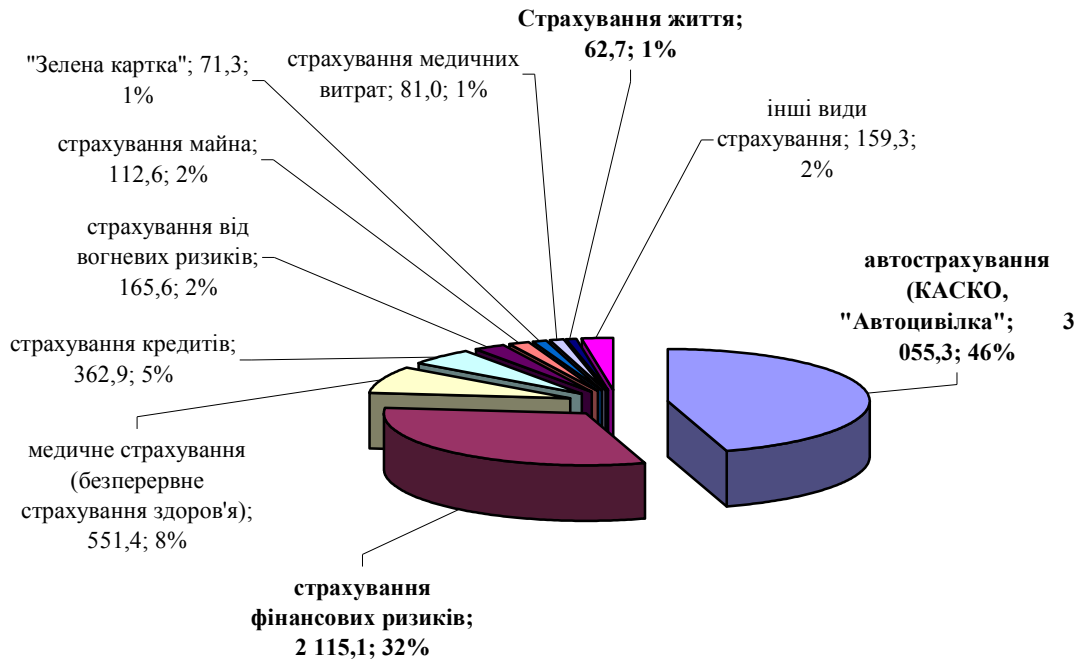

Рис. 8. Структура валових страхових виплат за видами страхування за січень – грудень 2009 року, (млн. грн., %)

У структурі валових страхових виплат найбільша частка страхових виплат припадає на такі види страхування, як: автострахування (КАСКО, «Автоцивілка») – 46% (або 3 055,3 млн. грн.), даний вид у структурі валових страхових премій також займає лідируючу позицію, а рівень валових страхових виплат становить 57,4%; страхування фінансових ризиків – 32% (або 2 115,1 млн. грн.), у структурі валових страхових премій даний вид займає третє місце, а рівень валових страхових виплат – 85,0%; частка медичного страхування (безперервне страхування здоров'я) становить 8% (або 551,4 млн. грн.), а рівень виплат – 72,3%.

Рівень страхових виплат за видами страхування

Рівень валових страхових виплат (відношення валових виплат до валових премій) за січень – грудень 2009 року становив 33,0% (таблиця 7). Високий рівень валових страхових виплат (більше 20%) спостерігався сукупно за такими видами страхування: добровільне особисте страхування – 48,8% (за 12 місяців 2008 р. – 40,4%), добровільне майнове страхування – 35,7% (за 12 місяців 2008 р. – 31,7%), а також державне обов'язкове страхування – 94,7% (за 12 місяців 2008 р. – 94,4%).

Рівень страхових виплат за видами страхування

Види страхування	Рівень страхових виплат			
	Рівень валових виплат		Рівень чистих виплат	
	2008 р.	2009 р.	2008 р.	2009 р.
1	2	3	4	5
Страхування життя	3,4%	7,6%	3,4%	7,6%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	30,6%	34,0%	43,7%	50,7%
Добровільне особисте страхування	40,4%	48,8%	42,8%	53,1%
Добровільне майнове страхування	31,7%	35,7%	48,2%	58,4%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	43,5%	85,0%	104,7%	174,3%
Добровільне страхування відповідальності	3,3%	2,4%	6,6%	4,5%
Недержавне обов'язкове страхування	26,4%	28,6%	27,9%	31,9%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	35,5%	38,0%	36,4%	41,6%
Державне обов'язкове страхування	94,4%	94,7%	94,4%	94,7%
ВСЬОГО (всі види страхування)	29,4%	33,0%	41,0%	47,8%

Рівень чистих страхових виплат (відношення чистих виплат до чистих премій) за 12 місяців 2009 року становив 47,8% (за 12 місяців 2008 р. – 41,0%). Високий рівень чистих страхових виплат за 12 місяців 2009 року спостерігався за видами добровільного страхування фінансових ризиків – 174,3%, з добровільного особистого страхування – 53,1%, а також з добровільного майнового страхування – 58,4%. Зростання рівня валових та чистих страхових виплат з добровільного страхування фінансових ризиків може свідчити про використання страховими компаніями схем з оптимізації оподаткування.

Рівень чистих страхових виплат перевищує рівень валових, оскільки при розрахунку не враховуються частки страхових виплат, що сплачуються за договорами внутрішнього перестрахування ризиків, та частки страхових премій, що сплачуються за операціями внутрішнього страхування.

Рівень страхових виплат за видами страхування зазнав змін за підсумками 12 місяців 2009 року в порівнянні з аналогічним періодом 2008 року (Таблиця 8).

Валові страхові виплати та рівень страхових виплат за видами страхування за січень – грудень 2008 – 2009 рр.

Види страхування	Валові страхові виплати		Рівень страхових виплат	
	2008 р. (млн. грн.)	2009 р. (млн. грн.)	2008 р. (%)	2009 р. (%)
1	2	3	4	5
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	463,1	551,4	70,7%	72,3%
Страхування здоров'я на випадок хвороби	32,8	33,4	19,5%	25,0%
Страхування наземного транспорту ("КАСКО")	3 129,3	2 487,0	54,0%	64,0%
Страхування повітряного транспорту	1,4	4,9	10,4%	20,0%
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	326,2	165,6	14,8%	7,8%
Добровільне страхування цивільно-правової відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника)	10,6	9,6	12,3%	13,8%
Страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту)	655,1	362,9	38,7%	21,4%
Страхування фінансових ризиків	1 611,8	2 115,1	43,5%	85,0%
Страхування медичних витрат	44,9	81,0	30,2%	45,3%
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів ("Автоцивілка")	460,8	568,3	35,2%	39,7%
Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів ("Зелена картка")	61,1	71,3	38,0%	28,2%
Обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації	2,8	15,3	1,7%	6,3%

Страхові компанії "non-Life", у яких за 2009 рік рівень валових страхових виплат був менше 15% становить 200 СК (або 52,9%), з них 15 СК отримали премії від 100 – 635 млн. грн. (сумарно 4,5 млрд. грн., або 22,9% від ринку "non-Life").

Страхові компанії "non-Life", у яких за 2009 рік рівень валових страхових виплат був більше 50% становить 68 СК (або 18,0%). Сумарні страхові премії 68 СК – 4 958,9 млн. грн. (або 25,3% від ринку "non-Life"), а сумарні страхові виплати 68 СК – 4 003,2 млн. грн. (або 59,9% від ринку "non-Life").

Сектор страхування фізичних осіб

Від страхувальників-фізичних осіб за січень – грудень 2009 року надійшло **5 949,0 млн. грн.** валових страхових премій, що на 22% менше, ніж за аналогічний період 2008 року.

Структура валових страхових премій від фізичних осіб станом на 31.12.09 має такий вигляд:

- за видами страхування, іншими, ніж страхування життя – **5 307,6 млн. грн.** (на 21,8% менше, ніж за аналогічний період 2008 року);
- за видом страхування життя – **641,4 млн. грн.** (на 23,5% менше, ніж за аналогічний період 2008 року).

Виплачено страхових виплат/відшкодувань страхувальникам-фізичним особам за січень – грудень 2009 р. **2 804,0 млн. грн.** (41,6% від загальних валових виплат), що на 12,6% менше, ніж за аналогічний період 2008 року.

У четвертому кварталі обсяг валових страхових премій зріс у порівнянні з попереднім кварталом на 1,1%, а розмір страхових виплат збільшився на 12,4% відповідно.

Як свідчать дані рисунка 9, рівень валових виплат фізичним особам (відношення виплат до премій) станом на 31.12.09 становив 47,1%, що на 12 в.п. більше, ніж станом на 31.12.08. Протягом 2009 року найвищий рівень валових виплат фізичним особам спостерігався в першому кварталі – 56,1%, найнижчий – в третьому – 40,0%.

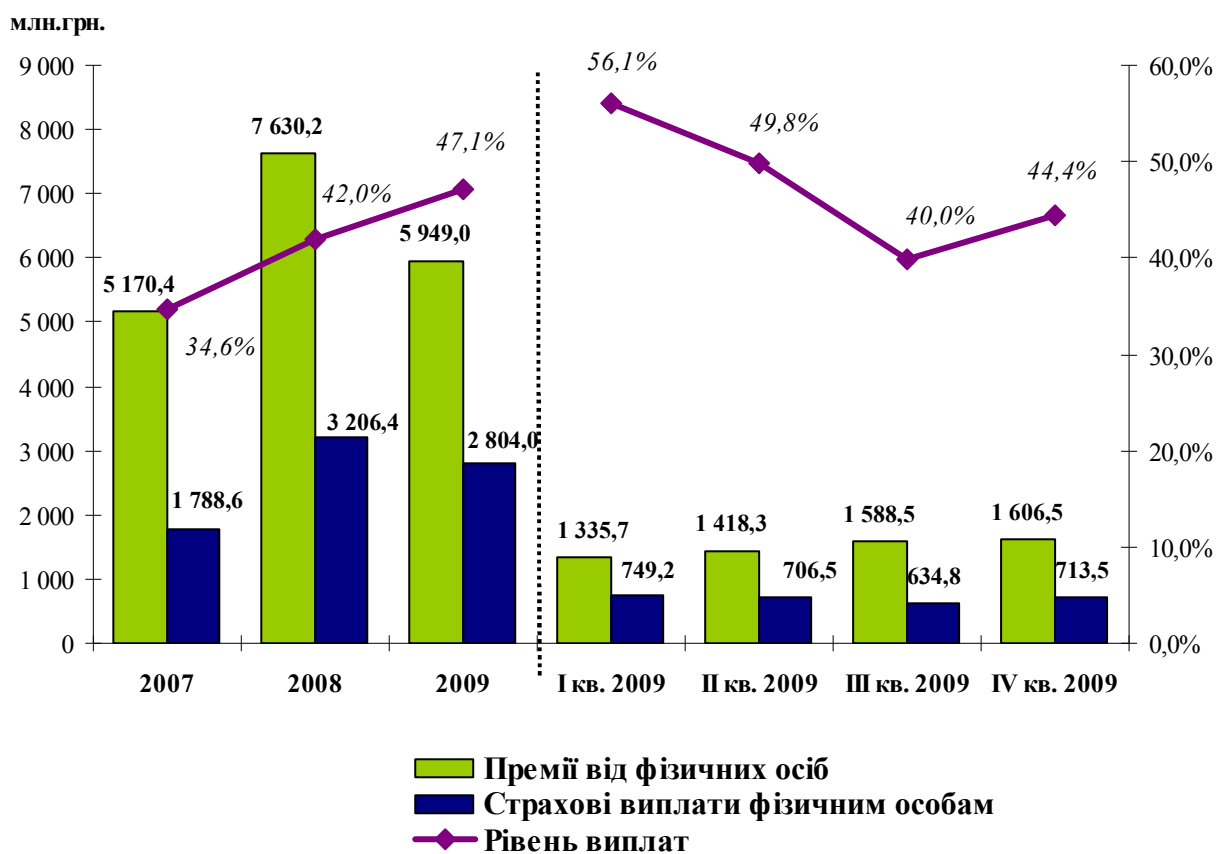

Рис. 9. Динаміка страхових платежів та виплат, а також рівня страхових виплат у секторі страхування фізичних осіб протягом 2007 – 2009 рр.

Структура страхових платежів та виплат у секторі страхування фізичних осіб станом на 31.12.09 має такий вигляд:

- близько половини всіх премій від громадян (46,6%) становили премії від страхування наземного транспорту (КАСКО) – **2 774,1 млн. грн.**; від страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) надійшло 1 021,0 млн. грн. (17,2%

відповідно); від медичного страхування (безперервне страхування здоров'я) – 270,1 млн. грн. (4,5%); від страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – 258 млн. грн. (4,3%); від страхування від нещасних випадків – 224,6 (3,8%);

- основна частина страхових виплат (67,6%) здійснена за договорами страхування наземного транспорту (КАСКО) – **1 896,9 млн. грн.**, частина страхових виплат (16,1% відповідно), здійснена за договорами страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”), становила 450,1 млн. грн.; за медичним страхуванням фізичним особам було виплачено 199,3 млн. грн. (7,1% від загального розміру страхових виплат/відшкодувань страхувальникам-фізичним особам).

Рівень виплат за договорами страхування наземного транспорту (КАСКО), укладеними зі страхувальниками – фізичними особами, станом на кінець 2009 року склав 64,0%, за договорами страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – 39,7%, за медичним страхуванням – 72,3%.

Основні показники автострахування за січень – грудень 2009 року

Динаміка основних показників страхування автотранспорту – страхування наземного транспорту (КАСКО) та страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – наведена в таблиці 9.

Таблиця 9

Динаміка основних показників автострахування за січень – грудень 2008 – 2009 рр.

Показник Вид страхування	Валові страхові премії		Валові страхові виплати		Рівень страхових виплат		Темпи приросту	
	2008 р.	2009 р.	2008 р.	2009 р.	2008 р.	2009 р.	Валові страхові премії	Валові страхові виплати
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	%	%		
Страхування наземного транспорту (КАСКО)	5 796,7	3 887,9	3 129,3	2 487,0	54,0%	64,0%	-32,9%	-20,5%
Страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”)	1 309,4	1 430,9	460,8	568,3	35,2%	39,7%	9,3%	23,3%

Як видно з даних таблиці 9, надходження валових премій при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за 12 місяців 2009 року скоротилися на **32,9%** у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року і склали **3 887,9 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – збільшилися на **9,3%** і склали **1 430,9 млн. грн.**

Зменшення надходжень валових премій зі страхування наземного транспорту (КАСКО) пов'язане з девальвацією національної грошової одиниці та зменшенням платоспроможності населення.

Обсяг валових виплат при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за 12 місяців 2009 року склав **2 487,0 млн. грн.**, що на **20,5%** менше, ніж за аналогічний період 2008 року; розмір валових виплат при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – **568,3 млн. грн.**, що на **23,3%** більше, ніж за аналогічний період 2008 року.

Рівень валових виплат зі страхування наземного транспорту (КАСКО) станом на 31.12.09 склав 64,0% (54,0% станом на 31.12.08), при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – 39,7% (35,2% станом на 31.12.08).

Станом на кінець IV кварталу 2009 року:

- при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) розмір чистих страхових премій склав **3 448,1 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – **1 297,6 млн. грн.**;

- при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) розмір чистих страхових виплат склав **2 377,0 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – **567,9 млн. грн.**

IV. Страхування життя

Загальна сума валових страхових платежів (премій, внесків), отриманих страховиками при страхуванні життя за січень – грудень 2009 року становила **827,3 млн. грн.**, що на 24,5% менше, ніж за відповідний період 2008 року (2008 р. – 1 095,6 млн. грн.).

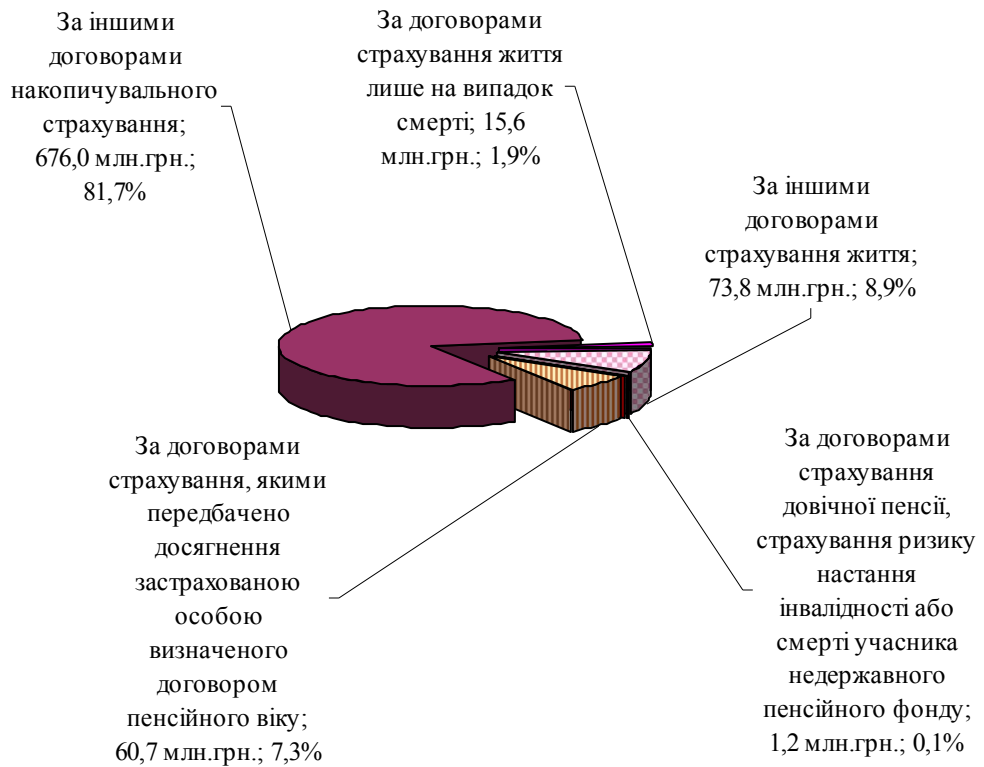
Структура валових надходжень страхових платежів (премій, внесків) за січень – грудень 2009 року має такий вигляд:

- 641,4 млн. грн. (або 77,5%) – платежі, що надійшли від фізичних осіб;
- 185,5 млн. грн. (або 22,4%) – платежі, що надійшли від юридичних осіб;
- 0,4 млн. грн. (або 0,1%) – платежі, що надійшли від перестраховальників.

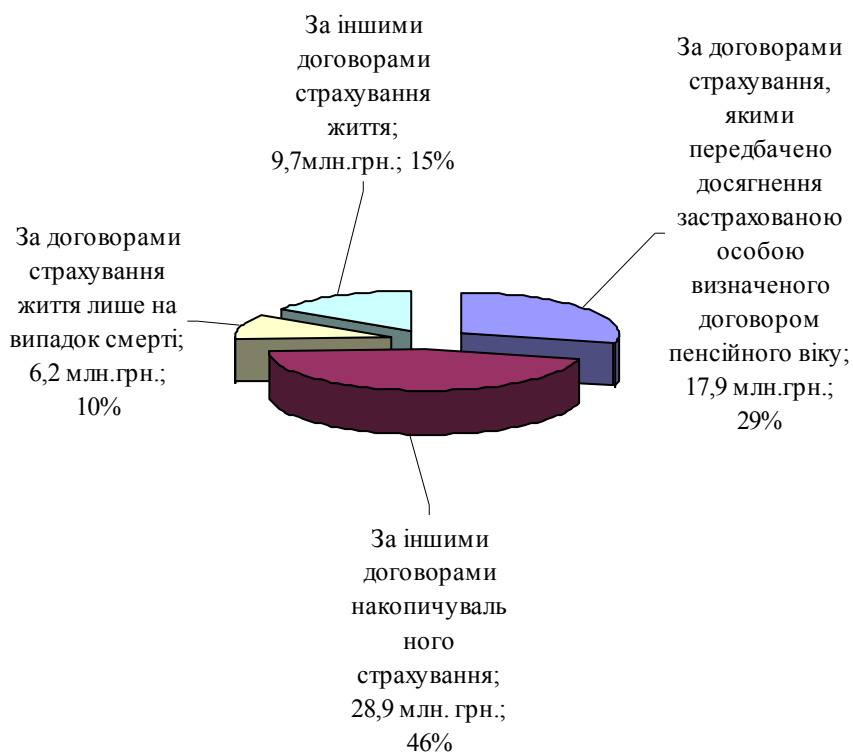
У 2009 році на 53,5% зменшилась кількість застрахованих фізичних осіб (461 880 застрахованих фізичних осіб у порівнянні з 992 457 застрахованими фізичними особами у 2008 році). Станом на 31.12.2009 застраховано 3 130 316 фізичних осіб.

Структура валових страхових премій та виплат із страхування життя зображена на рисунках 10 та 11.

Рис 10. Структура валових страхових премій із страхування життя станом на 31.12.09

Рис 11. Структура валових страхових виплат із страхування життя станом на 31.12.09

Обсяги надходжень валових страхових платежів та валових страхових виплат за 2007 – 2009 рр. зображено на рис. 12.

Рис. 12. Динаміка страхових премій та страхових виплат із страхування життя за 2007 – 2009 рр. (млн. грн., %)

Розмір валових страхових виплат із страхування життя за січень – грудень 2009 року становив **62,7 млн. грн.¹**, що на 53,3% більше в порівнянні з відповідним періодом 2008 року.

У 2009 році приріст резервів із страхування життя зменшився на 72,4% (до 173,6 млн. грн.) у порівнянні з 2008 роком (Таблиця 10). 15 СК "Life" за підсумками 2009 року отримали від'ємне значення приросту резервів із страхування життя, що пов'язано з достроковим розірванням договорів страхування. Приріст резервів із страхування життя у двох страхових компаніях "Life" у 2009 році становив 57,6 та 55,0 млн. грн. (22,7% та 21,6% від загального приросту резервів відповідно²).

¹ Включаючи страхові виплати у вигляді анuitетів.

² Від'ємні значення приросту резервів із страхування життя при розрахунку часток не використовувались.

Зміна резервів із страхування життя у 2008 – 2009 рр.

Показники	за 2008 рік	за 2009 рік	Приріст
	млн. грн.	млн. грн.	2009 р./2008 р.
Величина зміни резервів із страхування життя, у тому числі, яка відповідає:	630,1	173,6	-72,4%
інвестиційним доходам, що застосовуються для розрахунку страхових тарифів;	39,8	51,3	29,0%
індексації розмірів страхових сум та (або) страхових виплат за офіційним індексом інфляції;	13,9	13,9	-0,3%
частині інвестиційного доходу від розміщення коштів резервів із страхування життя, що залишилась після передбачених статтею 9 Закону України “Про страхування” обов'язкових відрахувань в математичні резерви та вирахувань витрат страховика на ведення справи;	37,3	48,6	30,2%
загальному обсягу збільшення розмірів страхових сум та (або) страхових виплат (бонусів), які визначено за іншими фінансовими результатами діяльності згідно з договорами страхування, що передбачають участь страховальника у інвестиційному доході страховика;	8,4	6,0	-28,7%
величині зміни розмірів страхових сум та (або) страхових виплат за договорами страхування, грошові зобов'язання за якими визначено у вільноконвертованій валюті або розрахункових величинах.	45,4	15,2	-66,5%

V. Перестраховування

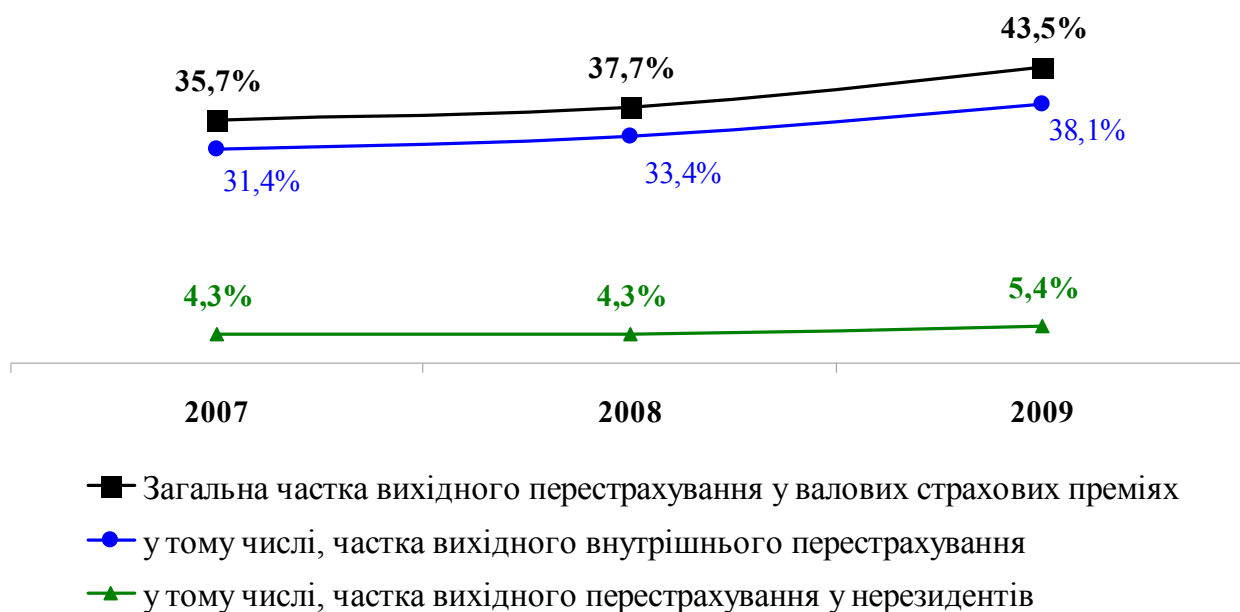
За договорами перестраховування ризиків за січень – грудень 2009 року українські страховики (цеденти, перестраховальники) *сплатили часток страхових премій 8 888,4 млн. грн.* (за 2008р. – 9 064,6 млн. грн.), з них:

- перестраховикам-нерезидентам – **1 104,3 млн. грн.** (за 2008р. – 1 037,8 млн. грн.),
- перестраховикам-резидентам – **7 784,1 млн. грн.** (за 2008р. – 8 026,8 млн. грн.).

Загальна сума часток страхових виплат, компенсованих перестраховиками, становила **697,9 млн. грн.** (за 2008р. – 926,5 млн. грн.), в тому числі компенсовано:

- перестраховиками-нерезидентами – **287,1 млн. грн.** (за 2008р. – 421,9 млн. грн.),
- перестраховиками-резидентами – **680,8 млн. грн.** (за 2008р. – 504,7 млн. грн.).

У співвідношенні до валових страхових премій частка вихідного перестраховування станом на 31.12.09 становила 43,5% (рис. 13).

Рис. 13. Частки страхових премій, сплачених на перестраховання у співвідношенні до валових страхових премій протягом 2007 – 2009 рр.

На рис. 14 представлено структуру перестраховання ризиків у нерезидентів у 2009 році. Від загальної суми сплачених часток страхових премій на перестраховання нерезидентам (1 104,3 млн. грн.) найбільше сплачено до Сполученого королівства Великобританії (33% або 369,2 млн. грн.), Німеччини (16% або 172,4 млн. грн.) та Російської Федерації (12% або 136,4 млн. грн.).

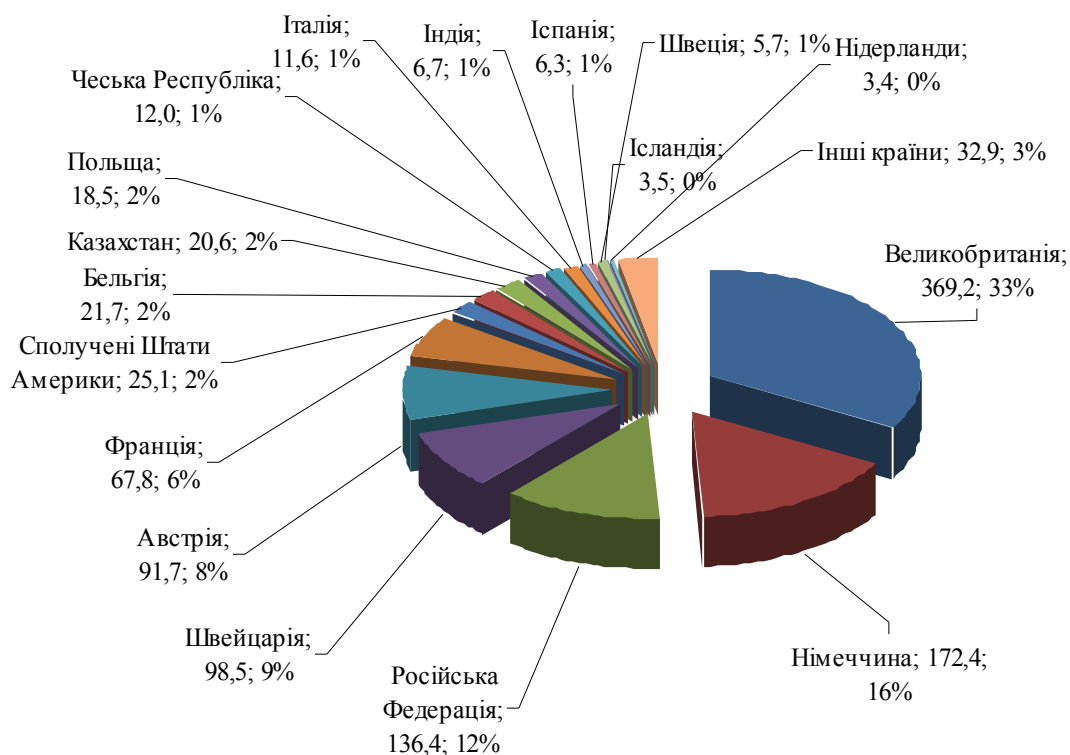

Рис. 14. Частка страхових платежів, яка належить перестраховику-нерезиденту станом на 31.12.09 (млн. грн., %)

VI. Активи страховиків та сформовані страхові резерви

Динаміка активів та обсягів страхових резервів страховиків за 2006 – 2009 рр. зображена на рис. 15.

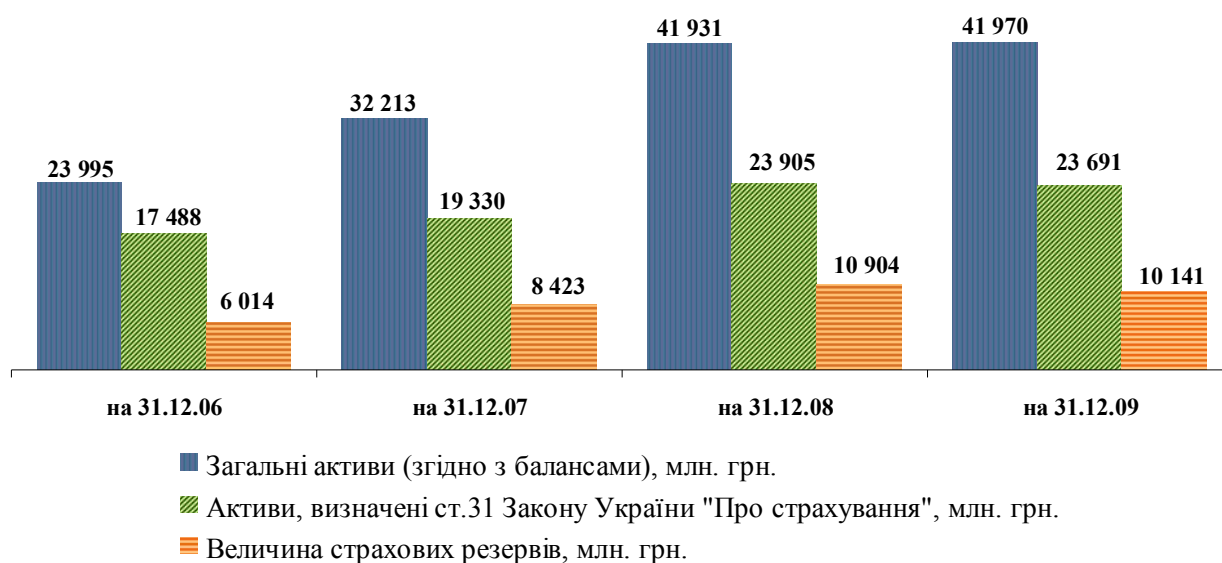

Рис. 15. Динаміка активів та обсягів страхових резервів страховиків за 2006 – 2009 рр.

Станом на 31.12.09 обсяг загальних активів страховиків становив 41 970,1 млн. грн., що практично відповідає величині цього показника відповідної звітної дати 2008 року, а величина активів, визначених ст. 31 Закону України «Про страхування», зменшилась на 0,9% (до 23 690,9 млн. грн.), відповідно.

Разом з тим, основною проблемою для страховиків залишається недостатність ліквідних фінансових інструментів для проведення ефективної політики інвестування коштів, у зв'язку з призначенням тимчасової адміністрації в банківських установах, у яких відкриті депозити страховиків, зростання ризику невиконання зобов'язань перестраховиками-резидентами.

Розміщення страхових резервів здійснюється згідно зі статтею 31 Закону України «Про страхування», де визначено перелік активів за відповідними категоріями.

Станом на 31.12.09 обсяг активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів³, становив **23 690,9 млн. грн.**, з яких **10 141,3 млн. грн.** використано страховиками з метою представлення коштів страхових резервів (на суму страхових резервів).

Станом на 31.12.09 більше ніж у 2 рази (з **387,8 млн. грн.** станом на 31.12.08 до **869,5 млн. грн.**) зріс обсяг активів, дозволених для представлення коштів у цінні папери, що емітуються державою (Таблиця 11).

Станом на 31.12.09 у структурі активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення технічних резервів на 1,8 в.п. збільшилась сума активів (до 197,9 млн. грн.), представлена цінними паперами, що емітуються державою, у порівнянні з відповідною датою 2008 року (Таблиця 13). Станом на 31.12.09 при зменшенні обсягу активів, представлених правами вимогами до перестраховиків, на 22,3% частка у структурі активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення технічних резервів, залишилась практично на рівні аналогічної дати 2008 року. Найбільша частка коштів, якими представлені технічні резерви станом на 31.12.09 представлена банківськими вкладками (депозити) і становить 35% (станом на 31.12.08 – 36,0%).

Станом на 31.12.09 на 7,1 в.п (до 19,7%) збільшилась сума активів представлена банківськими вкладками (депозити) в іноземній валюті у структурі активів, якими представлені резерви зі страхування життя (Таблиця 14). Станом на 31.12.09 в структурі резервів зі страхування життя переважаюча сума коштів представлена банківськими вкладками (депозити), що становить 41,1%. Станом на 31.12.09 на 5,3 в.п. (до 3,9%) зменшилась частка коштів представлених облігаціями в структурі резервів зі страхування життя у порівнянні з відповідною звітною датою 2008 року.

Станом на 31.12.09 на 8,2 в.п. (до 27,0%) збільшилась частка активів представлена цінними паперами, що емітуються державою у загальній структурі резервів зі страхування життя у порівнянні з аналогічною звітною датою 2008 року.

---

³ - відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування».

Структура представлення коштів страхових резервів станом на 31.12.2009 у порівнянні з аналогічною датою 2008 року істотно не змінилася: третина страхових резервів (35%) розміщена в банківських депозитах, 10-12% – на розрахункових рахунках, 24% – у нерухомому майні, 16-18% - в акціях українських емітентів. Водночас необхідно зазначити, що у 2009 році страхові компанії з метою представлення коштів страхових резервів почали активно придбавати державні цінні папери, особливо для забезпечення резервів зі страхування життя. Так, станом на 31.12.2009 державні цінні папери на балансах страховиків склали 687,7 млн. грн.

У таблиці 11 та на рис. 16 відображена структура загальних активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»).

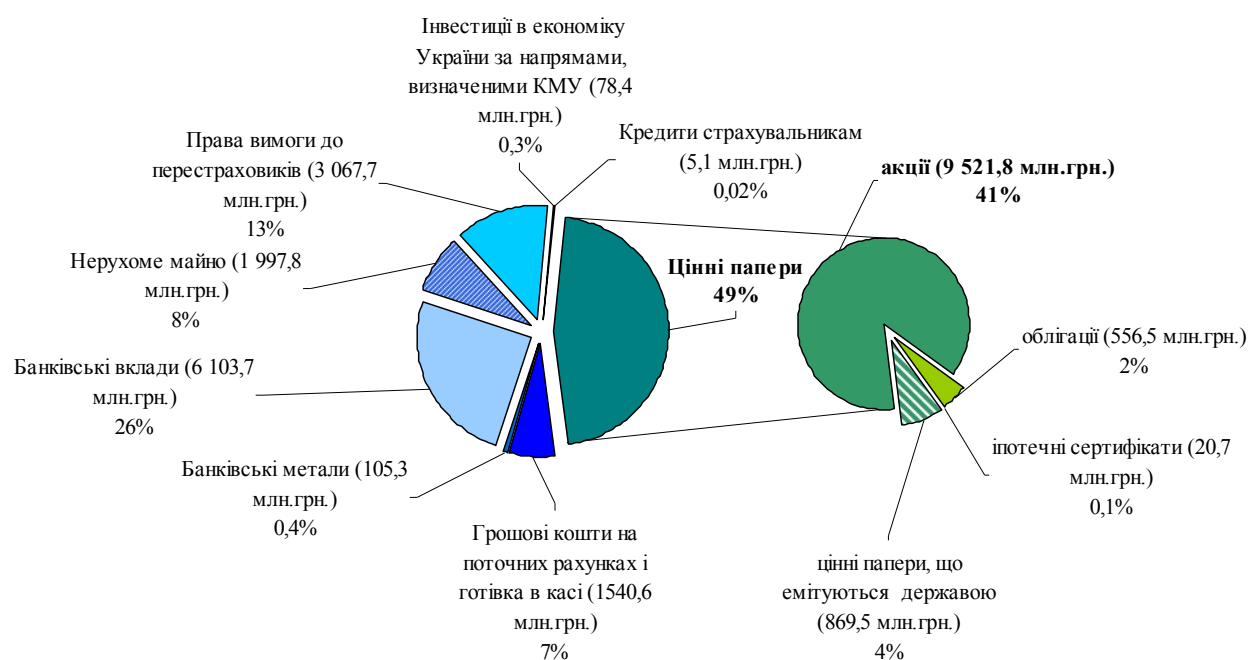

Рис. 16. Структура активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»), станом на 31.12.2009

На рис. 17 зображена структура активів, якими представлено кошти страхових резервів станом на 31.12.09.

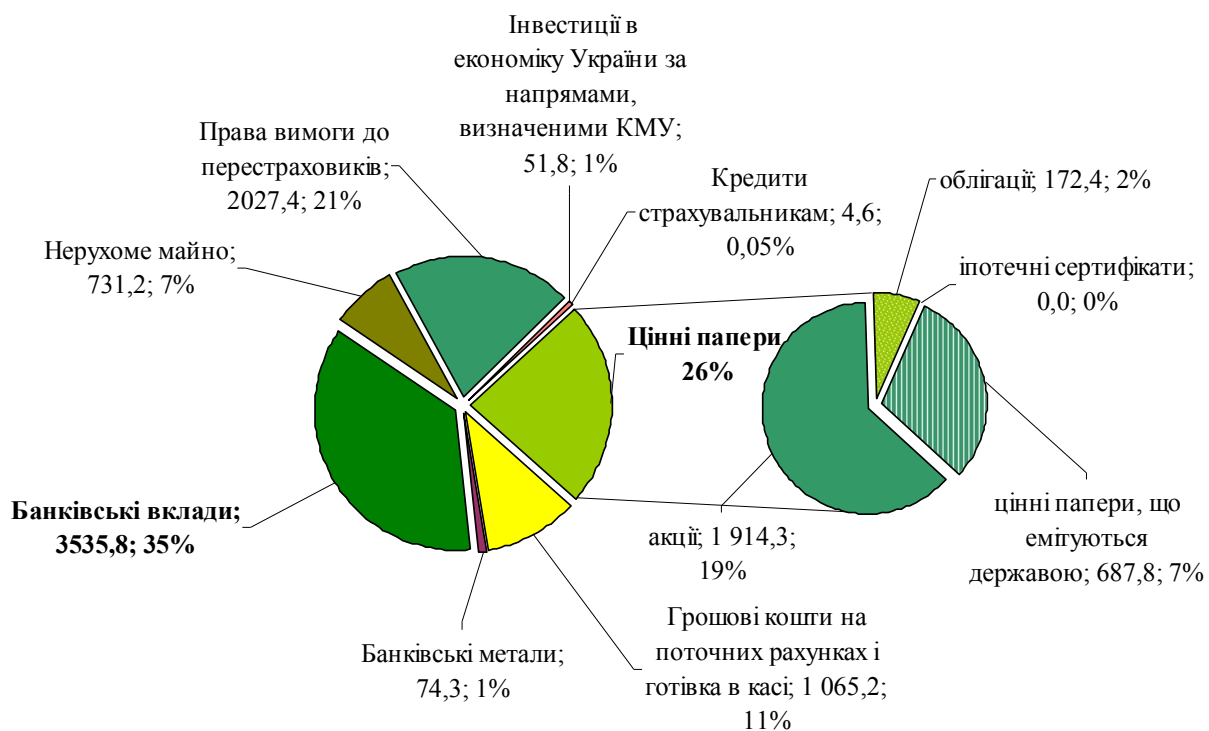

Рис. 17. Структура активів, якими представлено кошти страхових резервів, станом на 31.12.09 (млн. грн., %)

Активи страхових компаній

	Активи страховиків			
	млн. грн.		Структура активів	
	на 31.12.08	на 31.12.09	на 31.12.08	на 31.12.09
Загальні активи по балансу	41 930,5	41 970,1	X	X
<i>Категорія активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Активи, визначені ст.31 Закону України «Про страхування», у тому числі:	23 905,6	23 690,8	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	1 926,1	1 526,8	8,1%	6,4%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	349,5	212,8	1,5%	0,9%
2) банківські вклади (депозити)	6 963,7	5 926,4	29,1%	25,0%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1 840,1	1 707,9	7,7%	7,2%
3) банківські метали	150,9	105,3	0,6%	0,4%
4) нерухоме майно	1 877,8	1 997,8	7,9%	8,4%
5) акції	8 177,0	9 521,8	34,2%	40,2%
6) облігації	825,8	556,5	3,5%	2,3%
7) іпотечні сертифікати	21,2	20,7	0,1%	0,1%
8) цінні папери, що емітуються державою	387,8	869,5	1,6%	3,7%
9) права вимоги до перестраховиків	3 498,9	3 067,7	14,6%	12,9%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	627,6	648,7	2,6%	2,7%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України *	63,4	78,4	0,3%	0,3%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	49,1	67,7	0,2%	0,3%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	6,6	7,8	0,03%	0,03%
10.3) добування корисних копалин;	1,5	0,2	0,01%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	1,5	1,5	0,01%	0,01%
10.5) будівництво житла;	2,2	1,2	0,01%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	2,6	0,0	0,01%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,8	5,1	0,0%	0,02%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,0%	0,0%
13) готівка в касі	11,4	13,8	0,05%	0,1%

* - Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1211 «Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів».

Розміщення коштів технічних резервів та резервів зі страхування життя

	Страхові резерви			
	млн. грн.		Структура активів	
	на 31.12.08	на 31.12.09	на 31.12.08	на 31.12.09
Сформовані страхові резерви	10 904,1	10 141,3	X	X
<i>Категорії активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя, у тому числі:	12 067,2	9 793,6	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	1 275,8	1 051,5	10,6%	10,7%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	81,3	97,9	0,7%	1,0%
2) банківські вклади (депозити)	4 483,9	3 535,8	37,2%	36,1%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1 119,3	975,2	9,3%	10,0%
3) банківські метали	77,8	74,3	0,6%	0,8%
4) нерухоме майно	957,7	731,2	7,9%	7,5%
5) акції	1 941,4	1 443,0	16,1%	14,7%
6) облигації	326,3	172,4	2,7%	1,8%
7) іпотечні сертифікати	0,3	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	373,1	687,8	3,1%	7,0%
9) права вимоги до перестраховиків	2 569,5	2 027,4	21,3%	20,7%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	454,8	486,3	3,8%	5,0%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	51,5	51,8	0,4%	0,5%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	49,1	49,5	0,4%	0,5%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	0,2	0,8	0,0%	0,01%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,2	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	2,2	1,2	0,02%	0,01%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,6	4,6	0,0%	0,05%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,0%	0,0%
13) готівка в касі	9,2	13,7	0,1%	0,1%

Розміщення коштів технічних резервів страхових компаній

	Технічні резерви			
	млн. грн.		Структура активів	
	на 31.12.08	на 31.12.09	на 31.12.08	на 31.12.09
Сформовані страхові резерви	10 904,1	10 141,3	100%	100%
- у тому числі технічні резерви	9 295,1	8 352,1	85,2%	82,4%
<i>Категорії активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви, у тому числі:	10 446,9	7 978,9	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	1 196,8	981,0	11,5%	12,3%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	75,5	68,3	0,7%	0,9%
2) банківські вклади (депозити)	3 766,1	2 790,0	36,0%	35,0%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	914,8	618,3	8,8%	7,7%
3) банківські метали	60,5	54,1	0,6%	0,7%
4) нерухоме майно	810,0	595,7	7,8%	7,5%
5) акції	1 867,4	1 297,9	17,9%	16,3%
6) облігації	177,1	102,5	1,7%	1,3%
7) іпотечні сертифікати	0,3	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	68,1	197,9	0,7%	2,5%
9) права вимоги до перестраховиків	2 447,3	1 902,0	23,4%	23,8%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	332,7	360,9	3,2%	4,5%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	44,3	44,3	0,4%	0,6%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	42,0	42,5	0,4%	0,5%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	0,0	0,5	0,0%	0,0%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	2,2	1,2	0,02%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
13) готівка в касі	9,0	13,6	0,1%	0,2%

Розміщення коштів резервів зі страхування життя

	Резерви зі страхування життя			
	млн. грн.		Структура активів	
	на 31.12.08	на 31.12.09	на 31.12.08	на 31.12.09
Сформовані страхові резерви	10 904,1	10 141,3	100%	100%
- у тому числі резерви зі страхування життя	1 609,0	1 789,2	14,8%	17,6%
<i>Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені резерви зі страхування життя, у тому числі:	1 620,3	1 814,6	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	79,0	70,5	4,9%	3,9%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	5,8	29,6	0,4%	1,6%
2) банківські вклади (депозити)	717,8	745,7	44,3%	41,1%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	204,5	356,9	12,6%	19,7%
3) банківські метали	17,3	20,2	1,1%	1,1%
4) нерухоме майно	147,7	135,5	9,1%	7,5%
5) акції	73,9	145,1	4,6%	8,0%
6) облігації	149,3	69,9	9,2%	3,9%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	305,0	489,9	18,8%	27,0%
9) права вимоги до перестраховиків	122,2	125,5	7,5%	6,9%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	122,1	125,4	7,5%	6,9%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	7,3	7,5	0,4%	0,4%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	7,0	7,0	0,4%	0,4%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	0,2	0,3	0,02%	0,02%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,2	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,6	4,6	0,04%	0,26%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,01%	0,01%
13) готівка в касі	0,2	0,1	0,01%	0,0%